

Motion

1975/76: 331

av herr Larfors m. fl.
om en statlig revisionsbyrå

Kravet på en tillförlitlig kontroll över hur företag, statliga och kommunala organ och andra institutioner förvaltas är i vårt land stort. Detta krav har under senare år ökat i takt med kraven på ökad insyn i såväl offentlig som enskild verksamhet. Som exempel på vad som skett må här nämnas personalrepresentation i företags styrelser och av staten utsedda ledamöter i vissa bankers och andra större företags styrelser.

En mycket betydande del av kontrollen över hur ett företag sköts svarar resp. företags revisorer för. Den vikt som från statsmakternas sida knutits till en effektiv revision har tagit sig uttryck i att det i många fall ställs krav på att auktoriserad eller annan kvalificerad revisor deltar i revisionen.

Ett mycket stort antal av de mest betydelsefulla revisionsuppdragen synes emellertid ha koncentrerats på ett fåtal revisionsbyråer. Detta kan sannolikt vara en följd av att dessa revisionsbyråer har stor kapacitet och är väl kvalificerade. I en artikel i Dagens Nyheter den 8 december 1974 med rubriken "Femhundra revisorer kontrollerar svenska företag" redovisades bl. a. att Sveriges fem största revisionsbyråer hade som klienter 78 börsföretag. Därutöver har naturligtvis dessa byråer ett ännu större antal revisionsuppdrag för icke börsnoterade företag, bl. a. för ett stort antal av staten direkt eller indirekt ägda bolag och andra institutioner med statliga bidrag. Antalet sådana uppdrag för av staten direkt eller indirekt ägda bolag uppgår till minst 117 bolag, vartill torde komma revisionsuppdrag i vissa dotterbolag. Många av dessa bolag är mycket stora, t. ex. Apoteksbolaget, LKAB, NJA, PK-banken, Svenska Tobaks AB, Uddevallavarvet, ASSI, AB Vin- & Spritcentralen, AB ASEA-Atom, AB Atomenergi. Hos institutioner med statsbidrag har samma byråer minst 48 revisionsuppdrag i ett antal företagarföreningar, allmänna försäkringskassor, Statsföretagens förhandlingsorganisation, Sveriges Exportråd.

Sannolikt anlitas också många andra revisionsbyråer utöver de nämnda för revisionsuppdrag i bolag eller institutioner, där staten bar intressen. I den här gjorda, summariska redovisningen ingår ej heller eventuellt förefintliga revisionsuppdrag för kommuner, kommunala bolag och stiftelser eller andra institutioner, i vilka det allmänna har intressen. Det finns också anledning räkna med att revisionsuppdragen inom såväl den offentliga som enskilda sektorn kommer att öka.

Någon anledning att anta att revisionsuppdragen inte sköts på ett fullt tillfredsställande sätt finns naturligtvis inte. Men mot bakgrund av det stora antalet revisionsuppdrag, som bara de fem största revisionsbyråerna har för

statliga bolag och institutioner, ställer man osökt frågan om inte dessa uppdrag åtminstone till stor del skulle kunna anförtros ett av staten ägt revisionsbolag. Om så sker, behöver det inte innebära att det statliga bolaget skulle överta alla revisionsuppdrag i statsägda bolag eller i institutioner och företag, som åtnjuter statsbidrag. Men det skulle skapas ett alternativ till det ensidiga anlitaandet av de stora revisionsbyråer som i så stor omfattning redan är knutna till revisionsuppdrag inom börsnoterade och sannolikt också andra stora företag. Ett statligt revisionsbolag skulle naturligtvis också kunna åta sig uppdrag i kommunala och privata företag, stiftelser etc.

Tanken på att staten står som ägare av bolag som svarar för revisionsuppdrag och liknande tjänster är i och för sig inte ny. Som exempel på liknande uppdragsverksamhet kan nämnas Statskonsult AB, BS Konsult AB, Allmänna Bevaknings AB, AB Svensk Laboratorietjänst och de allmänna advokatbyråerna.

På sedvanligt sätt bör ett beslut om tillkomsten av ett av staten ägt revisionsbolag föregås av en utredning.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen hos regeringen begär en skyndsam utredning om möjligheterna att bilda en av staten ägd revisionsbyrå.

Stockholm den 14 januari 1976

TAGE LARFORS (s)

BENGT GUSTAVSSON (s)
i Eskilstuna

INGRID LUDVIGSSON (s)

OLLE SVENSSON (s)
i Eskilstuna

HOLGER BERGMAN (s)